O’ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY VA O’RTA MAXSUS TA’LIM VAZIRLIGI

GULISTON DAVLAT UNIVERSITETI

Tabiiy fanlar fakulteti
“Ekologiya va geografiya” kafedrasi

“Tasdiqlayman”
Tabiiy fanlari fakulteti dekani
__________ M.M. Ergashev
“___” __________ 2021-yil

“MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI IQTISODIY VA IJTIMOIY GEOGRAFIYASI” KURSIDAN MUSTAQIL TA’LIM UCHUN USLUBIY KO’RSATMA

(3-kurs uchun)

Bilim sohasi: 100000 – Gumanitar
Ta’lim sohasi: 110000 –Pedagogika
Ta’lim yo’nalishi: 5110500 – Geografiya o’qitish metodikasi

Mashg`ulot turi	**Ajratilgan soat**	**Semestr**
Mustaqil ta’lim	54	6

Guliston-2021

Xidiraliyev K.E. “Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” kursidan mustaqil ta’lim uchun uslubiy ko’rsatma (3-kurs uchun).
Guliston. GulDU-2021. 6 bet.

Ushbu uslubiy koʻrsatma “Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi” fanini oʻrganayotgan Oliy va oʻrta maxsus ta’lim muassasalari talabalari, oʻquvchilari va oʻqituvchilari uchun moʻljallangan.

Tuzuvchi:
Xidiraliyev K.E. GulDU “Ekologiya va geografiya” kafedrasi dotsenti, g.f.n.

Taqrizchilar:
“Ekologiya va geografiya” kafedrasi mudiri g.f.n., dotsent Karshibayeva L.K.

“Ekologiya va geografiya” kafedrasi katta oʻqituvchisi Axunboboyev M.M.

Uslubiy koʻrsatma Guliston davlat universiteti kengashi tomonidan nashrga tavsiya qilingan (28.08.2021 yil, 1-sonli bayonnoma).

© Guliston 2021

KIRISh

Talabalar tomonidan mustaqil ishning bajarilishi professional tayyorgarlikni muhim bosqichi hisoblanadi, chunki ularda mustaqil ijodiy ishlashni shakllanishiga, ilmiy tadqiqot elementlarini anglashga, ilmiy adabiyotlarni o'qish va tahlil qilishga yordam beradi.

Talaba mustaqil ish tizimini bajarish jarayonida undan ham murakkabroq bo'lgan vazifani–mustaqil ishni, malakaviy bitiruv ishini bajarish uchun, nazariyalarni anglash, ularni umumlashtirish va amaliyotda qo'llab mustaqil ilmiy-tadqiqot faoliyatni boshlashga tayyorgarlik ko'radi. Mustaqil ishni tayyorlash talabada axborotlarni analitik fikrlashni rivojlanishiga va natijada tayyor mutaxassis bo'lib etishishiga olib kelishi kerak.

Mustaqil ish talabadan fanning turli mavzulari bo'yicha nazariya va amaliyotda olgan bilimlarini mustahkamlashni, yanada chuqurlashtirishni va umumlashtirishni talab qiladi. Har bir tanlangan mustaqil ish mavzusi ilmiylikni, zamonaviylikni talab qiladi, chunki har bir topshiriqda yangilik elementlari bo'lishi lozim. Mustaqil ishni foydasini eng muhim omillari uning individualligi va talabaning qiziqishi va qobiliyatiga qarab umumiy talablarni pasaytirmagan holatda berilishi hisoblanadi.

Ekologiya va geografiya kafedrasi 5110500-geografiya o'qitish metodikasi yo'nalishining 6-kurs talabalari uchun mo'ljallangan ushbu uslubiy ko'rsatma 20 ga yaqin mavzudan tashkil topgan bo'lib, Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi faniga bag'ishlangan. Mustaqil ish qo'lyozma holida bajariladi.

Mustaqil ishning maqsadi

Mustaqil ish-o'quv jarayonining muhim va asosiy bir qismi bo'lib, oliy o'quv yurti o'quv rejasiga kiritilgan. Mustaqil ishni o'qituvchi rahbarligida talabalarning mustaqil bajarishiga mo'ljallangan o'quv-uslubiy va ilmiy ishidir.

Mustaqil ish talabalarni olgan nazariy va amaliy bilimlarini mustaqil va keng doirada chuqur o'zlashtirishiga, hamda fan sohasidagi ilmiy adabiyot manbalari bilan tanishish va ulardan to'g'ri foydalana bilish, eksperimental izlanish olib borish qobiliyatini oshirishda asosiy omillardan biri bo'lib xizmat qiladi.

Mustaqil ishning oxirida talaba mavzuga doir foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini keltiradi. Ro'yxatda foydalanilgan adabiyotlar muallifi, adabiyotning nomi, nashriyotning nomi, nashr etilgan yili va adabiyot qaysi tilda yozilgan bo'lsa shu tilda aniq va to'g'ri ko'rsatilishi kerak.

O'qituvchi mustaqil ishga baho berishi bilan birga, unda qo'yilgan masalalarni to'la va ilmiy-uslubiy asosda amalga oshirganligi, hamda ishni ijobiy tomonlari va qilingan xulosaning to'g'riligiga e'tibor berishligi zarur.

Mustaqil ishning bajarmagan yoki himoya qila olmagan talaba qarzdor hisoblanadi. Himoyadan o'ta olmagan talabaga qayta himoya qilishi uchun vaqt beril

Mustaqil ta'limni tashkil etishning shakli va mazmuni

"Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi" kursi bo'yicha darslik va o'quv qo'llanmalarning boblari va mavzularini o'rganish. "Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi" fanidan nazariy va amaliy mashg'ulotlar o'tish davomida talabalarni ijodiy jarayonga yo'naltirish, ularni tashkil qilish, mustaqil ishlashga o'rgatish, mashqlar bajarish.

MARKAZIY OSIYO DAVLATLARI IQTISODIY VA IJTIMOIY GEOGRAFIYASI FANIDAN MUSTAQIL ISh MAVZULARI:

№	Mavzular	Dars soatlari hajmi
1	Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining predmeti, mazmuni, tadqiqot uslublari, tarixi va vazifalari.	3
2	Markaziy Osiyo iqtisodiyoti asoslarining umumiyligi, ularning yagona geografik va tarixiy-ijtimoiy rivojlanish omillari.	3
3	Markaziy Osiyo yagona iqtisodiy makonning yaratilishi va iqtisodiy integratsiya.	3
4	Markaziy Osiyoning tabiiy sharoiti va tabiiy resurslari.	2
5	Markaziy Osiyo aholisi va mehnat resurslari.	2
6	Markaziy Osiyo iqtisodiyotining hozirgi holati va tarkibi, muammolari va istiqbollari.	3
7	Markaziy Osiyo sanoat geografiyasi. Markaziy Osiyo sanoat rivojlanishining xususiyatlari, darajasi, omillari. Markaziy Osiyo yoqilg’i energetika majmui va geografiyasi.	2
8	Markaziy Osiyo qishloq xo’jaligi. Markaziy Osiyo xalq xo’jaligida qishloq xo’jaligining tutgan o’rni. Asosiy dehqonchilik tarmoqlari. Paxtachilik. Donchilik. Sholichilik. Em-xashak. Sabzavot ekinlari, poliz ekinlari geografiyasi.	2
9	Markaziy Osiyo transporti. Transportning mamlakatlar iqtisodiyotidagi o’rni va ahamiyati. Markaziy Osiyo transport tarmoqlarining tarkibi va ulardagi tafovutlar.	2
10	Markaziy Osiyo davlatlarining tashqi iqtisodiy aloqalari.	2
11	Qozog’iston Respublikasi. Respublikaning tashkil topishi, chegaralari, geografik o’rnining xususiyatlari.	3
12	Qozog’iston Respublikasi tabiiy sharoiti, tabiiy boyliklari.	3
13	Qozog’iston Respublikasi xalq xo’jaligi.	3
14	Qozog’iston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.	3
15	Qirg’iziston Respublikasi. Respublikaning tashkil topishi, chegaralari, geografik o’rnining xususiyatlari. Tabiiy sharoiti. Tabiiy boyliklari.	3
16	Qirg’iziston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.	3
17	Tojikiston Respublikasi. Respublikaning tashkil topishi, chegaralari, geografik o’rnining xususiyatlari. Tabiiy sharoiti. Tabiiy boyliklari.	3
18	Tojikiston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.	3
19	Turkmaniston Respublikasi. Respublikaning tashkil topishi, chegaralari, geografik o’rnining xususiyatlari. Tabiiy sharoiti. Tabiiy boyliklari.	3
20	Turkmaniston Respublikasi iqtisodiy rayonlari.	3
	Jami:	**54**

<u>**Mustaqil ishlarni bajarish bo'yicha namuna:**</u>

Mavzu: Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining predmeti, mazmuni, tadqiqot uslublari, tarixi va vazifalari

Mavzuning maqsadi: Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining predmeti, mazmuni, tadqiqot uslublari, tarixi va vazifalarini o'rganish.

Mustaqil ish yuzasidan topshiriqlar:

1.Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining predmeti va mazmuni ochib berish.

2. Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining tadqiqot uslublarini o'rganish.

3. Markaziy Osiyo iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasining tarixi va vazifalarini o'rganish.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alisov B, Xoreev A. Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira. M.: Prosvehenie, 2001.
2. Asanov G., Nabixonov M., Safarov I.. O'zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. T.: O'qituvchi, 1994 y.
3. Baxritdinov B.A. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.
4. Boltayev M.J. Markaziy Osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. "Universitet" nashriyoti. Toshkent.: 2003.
5. Pardayev G'.R. Markaziy Osiyo mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. "Universitet" nashriyoti. Angren-2003 y.
6. O'zbekiston respublikasi iqtisodiyoti. T. "O'zbekiston" 1998.
7. O'zbekiston Respublikasi Entsiklopediyasi. T. O'qituvchi. 1997 y.
8. A.A.Qayumov, G'.R.Pardayev, I.N.Islomov. "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya" (Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi) . Toshkent.: BLOK KLASS SERVIS. -2015.

Foydalaniladigan asosiy darsliklar va o'quv qo'llanmalar ro'yxati:

Asosiy adabiyotlar:

1. Alisov B, Xoreev A. Ekonomicheskaya i sotsialnaya geografiya mira. M.: Prosvehenie, 2001.
2. Asanov G., Nabixonov M., Safarov I.. O'zbekiston iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. T.: O'qituvchi, 1994 y.
3. Baxritdinov B.A. va boshqalar. Jahon ijtimoiy-iqtisodiy geografiyasi. T.: 2008.
4. Boltaуev M.J. Markaziy Osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. "Universitet" nashriyoti. Toshkent.: 2003.
5. Pardaуev G'.R. Markaziy Osiyo mamlakatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi. "Universitet" nashriyoti. Angren-2003 y.
6. O'zbekiston respublikasi iqtisodiyoti. T. "O'zbekiston" 1998.
7. O'zbekiston Respublikasi Entsiklopediyasi. T. O'qituvchi. 1997 y.
8. A.A.Qayumov, G'.R.Pardaуev, I.N.Islomov. "Iqtisodiy va ijtimoiy geografiya" (Markaziy osiyo davlatlari iqtisodiy va ijtimoiy geografiyasi) . Toshkent.: BLOK KLASS SERVIS. -2015.

Qo'shimcha adabiyotlar:

9. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik va har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi kerak. O'zbekiston Respulikasi Vazirlar Mahkamasining 2016 yil yakunlari va 2017 yil istiqbollariga bag'ishlangan majlisidagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentining nutqi. G'G' Xalq so'zi gazetasi. 2017 yil. 16 yanvar, №11.
10. Mirziyoyev Sh.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. "O'zbekiston". 2017.
11. O'zbekiston respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha harakatlar strategiyasi. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti farmoni. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 2017 yil, 6-son, 70-modda.
12. Sh.Mirziyoyev -Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash-yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. T.:O'zbekiston. 2017.
13. Abirqulov Q Iqtisodiy geografiya.-T., "O'zbekiston" 2004.
14. Sotsialno-ekonomicheskoe polojenie Respubliki Uzbekistan za 1998 g. Tashkent., 1999.
15. Strano' Tsentralnoy Azii v sovremennom mire. Statisticheskiy sbornik. Tashkent, 1994.
16. O'zbekiston Respublikasining ma'muriy-hududiy tuzilishi. Toshkent, "O'zbekiston" 1996.

Internet saytlar:

17. www.ziyonet.uz
18. www.nuu.uz
19. www.connect.uz
20. www.gov.uz